

Nupark, den 23. februar 2016

Birgit Ingvorsen

REGLER OG KONTROL AF ØKOLOGISK JORDBRUG

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevarerministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

EMNER

- Udvalgte (relevante) regler for mark og stald
- Logbøger og dokumentation for planter og dyr
- Hvad skal du være forberedt på omkring kontrol?

ØKOLOGISK JORDBRUG BYGGER PÅ PRINCIPPER

Økologiprincippet

Sundhedsprincippet

Forsigtighedsprincippet

Retfærdighedsprincippet

ET SAMLET SYSTEM TIL LANDBRUGS- FORVALTNING OG FØDEVAREPRODUKTION

- Økologisk produktion kombinerer:
 - bedste praksis på miljøområdet,
 - stor biodiversitet,
 - bevarelsen af naturressourcer,
 - anvendelsen af høje dyrevelfærdsnormer og
 - en produktionsmetode, som imødekommer visse forbrugeres ønsker om produkter, der er fremstillet ved hjælp af naturlige stoffer og processer.

RFO 834/2007

GRUNDLÆGGENDE FORSKELLE TIL DEN KONVENTIONELLE PRODUKTION

Højere dyrevelfærdsnormer

Reducerede miljøbelastninger

Reducerede input

Reducerede udbytter

Højere priser

ØKOLOGILOVGIVNINGEN

- EU økologiforordninger
 - Rådets Forordning nr. 834/2007 og
 - Kommissionens Forordning nr. 889/2008
- Bekendtgørelser om økologisk jordbrugsproduktion m.v.
- Vejledning om Økologisk Jordbrugsproduktion

Kundekontakt og spørgsmål om økologi:

NaturErhvervstyrelsen

Center for Kontrol

Jordbrugskontrol

Tlf.: 33 95 80 00

Mail: jordbrugskontrol@naturerhverv.dk

www.naturerhverv.dk

FRA PRINCIPPER TIL PRAKSIS

- Staldbygninger skal indeholde bekvem, ren og tør ligge/hvileplads af tilstrækkelig størrelse, bestående af en solid konstruktion, der dog ikke må have fuldspaltegulv.
- Hvileområdet skal have tilstrækkelig tør strøelse.
- Strøelsen skal indeholde strå eller andet egnet naturmateriale. Strøelsen kan være forbedret og beriget med de i bilag I anførte mineralske produkter.
- Mindst ca. 5 cm lejeunderlag inklusiv strøelse (når dyret har ligget i den strøede bås)

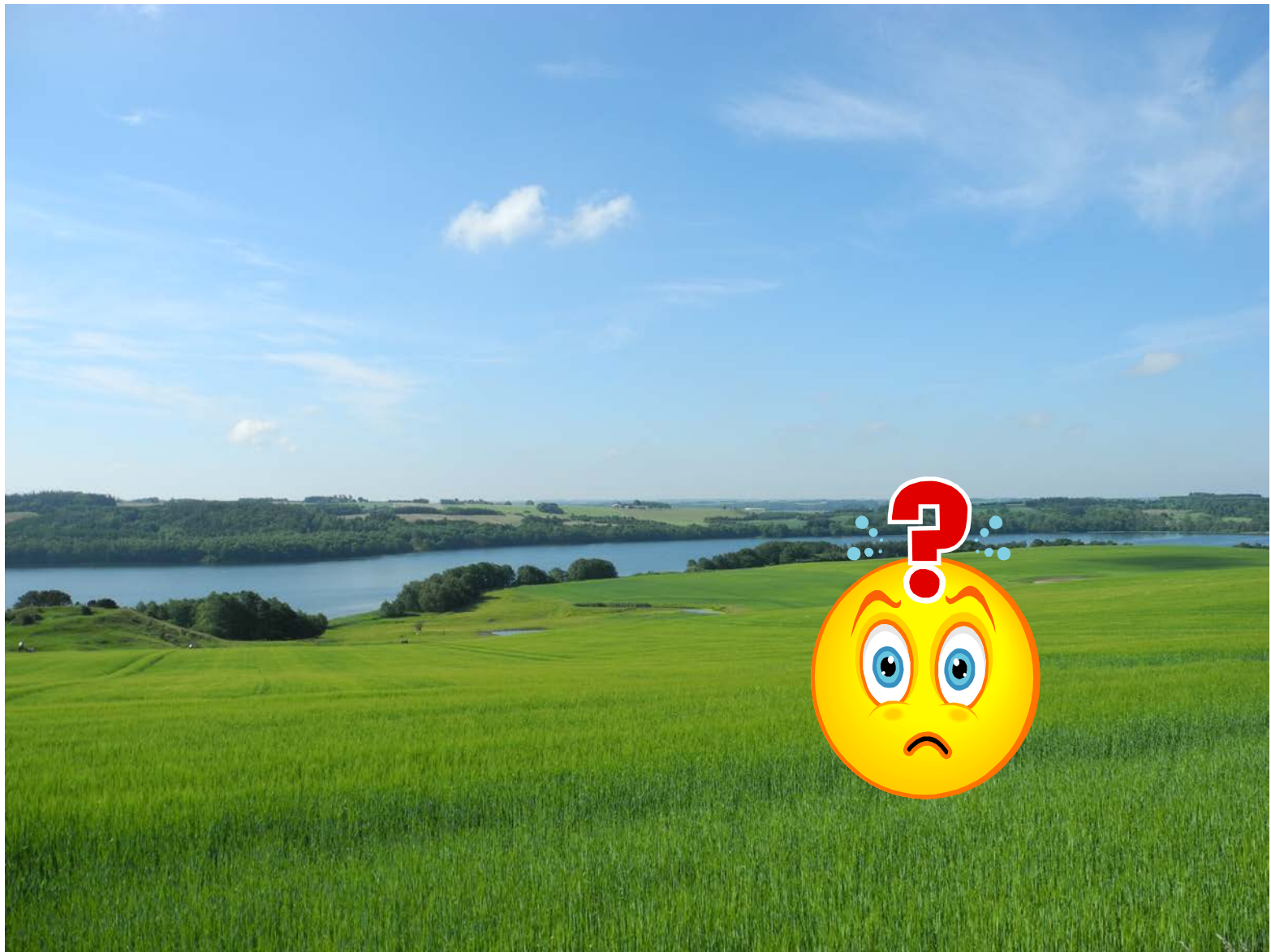
KONTROL ER CENTRALT I ØKOLOGIEN

- Autorisationskontrol – første kontrol, hvorefter bedriften får sit autorisationsnr.
- Årlig økologikontrol – alle bedrifter
- Stikprøvekontrol – 10 pct. udtages efter ”risikovurdering”
- ”Formålet med kontrolbesøget er at kontrollere, om din bedrift overholder økologiloven og kan godkendes til økologisk jordbrugsproduktion”

DOKUMENTATION VED ØKOLOGIKONTROL

- Planteavl på bedriften
 - Indkøb af såsæd, frø og plantemateriale (økologisk status)
 - Salg af afgrøder (opgørelse af seneste høst)
 - Kvitteringer for overførsel af husdyrgødning (DE og total-/udnyttet N)
 - Ajourført logbog for planteavl
- Husdyr på bedriften
 - Ajourført logbog for husdyr (ud- og indbinding, dyr i sygeboks/på stald)
 - Ajourført besætningsliste
 - Ajourført medicinlogbog
 - Foderplan og –opgørelse for alle dyr og alle perioder
 - Indkøb af foder, tilskudsfoder, mineraler (økologisk status, GMO-erklæring)
 - Indkøb og salg af dyr
 - Salg af kød, mælk og æg

REGLER FOR ØKOLOGISK PLANTEAVL

- Gødning fra økologiske husdyr eller konv. produkter fra bilag 1 (gælder også ved biogasanlæg)
- Plantebeskyttelsesmidler – ved akut fare for afgrøden – fra bilag 2
- Ukrudtsbekæmpelse – mekanisk, damp eller ild
- Økologisk såsæd – evt. dispensation til konv. ubejdset – se Den økologiske frødatabase

OVERSIGTSSKEMA FOR GØDNINGREGLER PÅ ØKOLOGISKE BEDRIFTER

Regelgrundlag	Max. og enheder for beregningen
Generelle harmoniregler	1,4/1,7 DE pr. ha
Generelle gødningsregler	N-kvote (udnyttet N)
EU økologiregler	170 kg total N pr. ha
	Dokumenteret behov eller 50 kg udnyttet N pr. ha (tidl. 70 kg total N)
Økologisk Arealtilskud (fra start af 5-årig tilsagnsperiode)	100 kg udnyttet N i gns. pr. ha (Basistilskud)
	60 kg udnyttet N i gns. pr. ha (N-Tillæg)
Brancheaftale for kreaturer (efter påbeg. omlægn. af dyrene)	140 kg total N i gns. pr. ha på hele bedriften

EKSEMPEL: OMLÆGNING AF MALKEKVÆGSBEDRIFT 1. JUNI 2016

Planperioden 2015-2016

- N-kvote
- 1,7 DE/ha
- Udbringning efter omlægning 1.6.: 170 kg total-N – heraf 50 kg udnyttet-N i konv. import

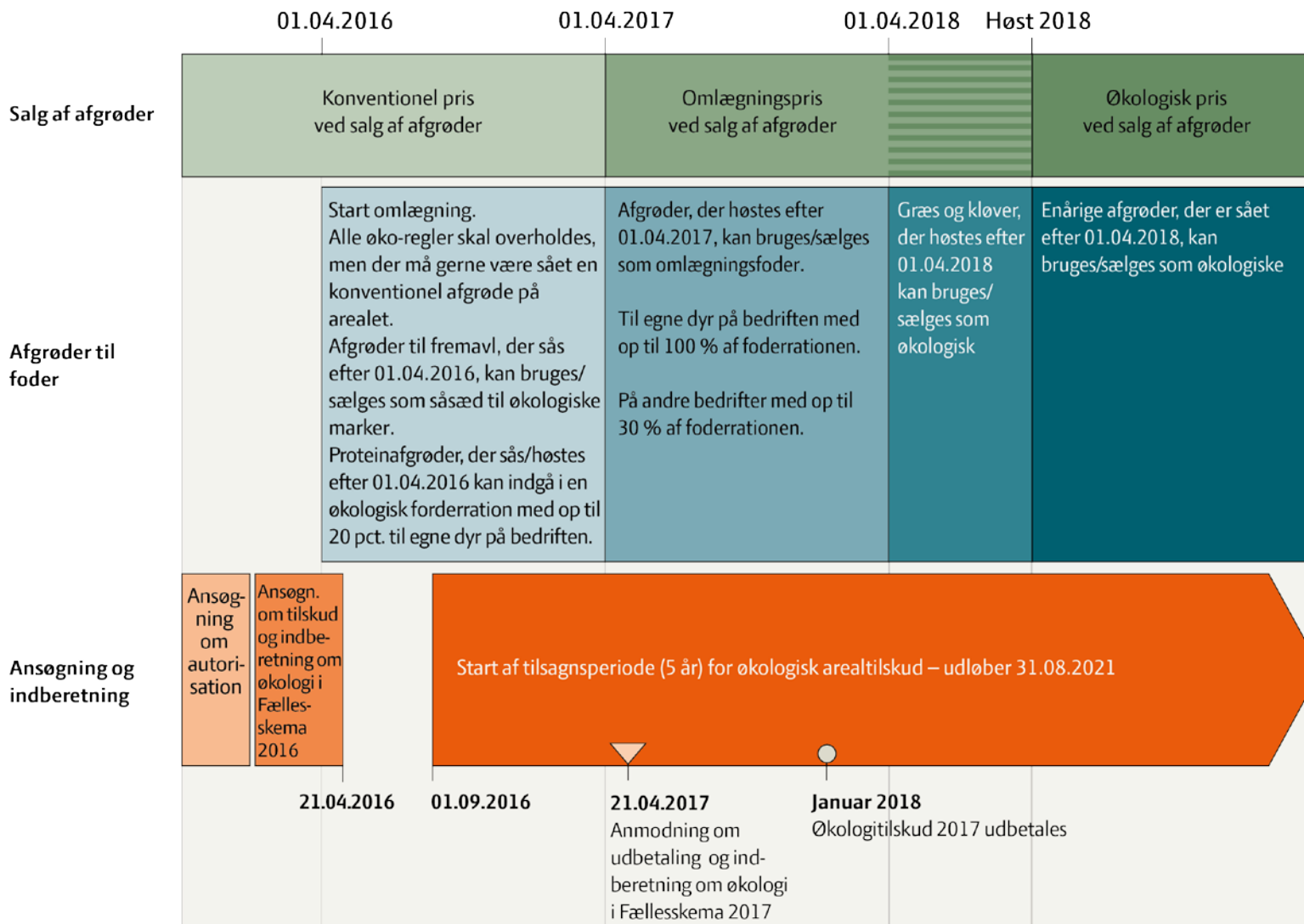
Planperioden 2016-2017

- N-kvote
- 1,7 DE/ha
- 140 kg total-N – heraf 50 kg udnyttet-N i konv. import
- 100 kg udnyttet-N

AFGRØDESTATUS AFHÆNGER AF AFGRØDETYPE, OMLÆGNINGS-, SÅ, OG HØSTTIDSPUNKT

AFGRØDETYPER	KONVENTIONEL AFGRØDE	OMLÆGNINGS-AFGRØDE	ØKOLOGISK AFGRØDE
Etårige afgrøder (korn, majs, roer, grønsager m.m.)	Afgrøden er sået før påbegyndt omlægning, eller afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået efter påbegyndt omlægning, og afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden er sået mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.
Græs/permanent græs (inkl. kløvergræs, frøgræs, kløverfrø, lucerne)	Afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning	Afgrøden høstes mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.
Flerårige afgrøder (frugt og bær, pyntegrønt)	Afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.	Afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning. (Sælges som konventionel i Dk)	Afgrøden høstes mindst 36 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.

EKSEMPEL PÅ OMLÆGNING TIL ØKOLOGISK PLANTEPRODUKTION DEN 1. APRIL 2016

HVORDAN SER BEDRIFTEN UD? HVAD/HVOR MEGET SKAL VÆRE ØKOLOGISK?

- ”Bedriften” er det der drives i det samme CVR/cpr nr.
- Hele bedriften – alle dyr og alle arealer – skal omlægges inden udgangen af det 4. kalenderår
 - Gårdsplads, læhegn m.v. er omfattet af økologiregler
 - Skov/frugthave som skal bruges til afgræsning/løbegård skal indberettes med en omlægningsdato
- Dele af bedriften som ikke kan/skal omlægges:
 - Køkken- og prydhave
 - Husdyrhold til eget brug
 - Særlig ordning for heste
 - Produktionsenheder med tilladelse til ”Samtidig drift” (mink)
 - Skovarealer

HVAD GØR MAN, HVIS MAN KUN ØNSKER ØKOLOGI PÅ EN DEL AF BEDRIFTEN?

- Trinvis omlægning af en bedrift – indenfor de første 4 år Udearealer og slagtekyllinger drives økologisk – planteproduktion fortsætter som konventionel (seneste omlægningsdato 31. december 2020 ved start i 2016)
- ”Samtidig drift” af en økologisk og en konventionel **produktionsenhed** – med særlig tilladelse fra NaturErhvervstyrelsen - både før og efter de første 4 år
- Opdeling i to adskilte **bedrifter** med juridisk adskilte ejerforhold –(pers., I/S, ApS) – 2 CVR/cpr nr.
Udearealer og svin drives økologisk – konventionel svine- og evt. planteproduktion

FORSKEL MELLEM DE TO MODELLER FOR OPDELING AF BEDRIFTEN – UDVALGTE OMRÅDER

	Samtidig drift	To adskilte bedrifter
Ejerform og cvr nr.	Ét cvr nr. alle ejerformer i landbruget	To cvr nr. og juridisk adskilte ejere fx en personligt drevet bedrift og et I/S
Regnskaber	Et sted-opdelt driftsregnskab for bedriften	Adskilte moms- og driftsregnskaber for hver bedrift
Økologikontrol, NAER	Begge enheder kontrolleres	Den økologiske bedrift kontrolleres
Fællesskema – EU-støtteansøgning og økologiindberetning	Én samlet ansøgning for begge enheder	To ansøgninger – én for hvert cvr nr.

FORSKEL MELLEM DE TO MODELLER FOR OPDELING AF BEDRIFTEN – AFGRØDER/HUSDYR

	Samtidig drift	To adskilte bedrifter
Afgrøder	Der må <u>ikke</u> være samme planteart på de to enheder (parallelavl)	Der må gerne være samme planteart på de to bedrifter
Husdyr	Der må <u>ikke</u> være samme dyreart på de to enheder (parallelavl)	Der må gerne være samme dyreart på de to bedrifter

LOGBOG FOR PLANTEAVL – OPLYSNINGER FOR HVER ENKELT MARK

1. Gødningsforbrug
 - Type af gødning.
 - Økologisk status af gødning.
 - Mængde af gødning.
 - Tidspunkt for udbringning.
2. Brug af plantebeskyttelsesmidler (sprøjtejournal)
 - Dato for behandling og produktets navn.
 - Behandlingsmetode (evt. kopi af etiketten)
 - Hvorfor du bruger midlet (vurdering af akut fare for afgrøden – evt. suppl. med fotos, optællinger eller analyser)
3. Høst af afgrøder
 - Afgrøde.
 - Høstmåned.
 - Høstet mængde – evt. skøn
 - Økologisk status – konventionel, omlægnings eller økologisk.

PRODUCENTSKIFTE INKL. ÆNDRINGER AF EJERFORHOLD PÅ BEDRIFTEN

- Der skal anmeldes producentskifte straks, når et økologisk areal/bedrift skifter ejer/forpagter og skal fortsætte som økologisk
 - Ændringer på bedriften fx fra personligt ejet til I/S "far-søn", ApS eller fra I/S "far-søn" til personligt eje "søn"
 - Køb/salg af øko-marker
 - Forpagtning eller ophør af forpagtning af øko-marker

NYE MARKER PÅ EN ØKOLOGISK BEDRIFT

- Fra konventionel
 - Anmeldelse/indberetning af omlægning
 - Ansøgning om tilskud i fællesskemaet (eller i ekstrarunden (22.4. – 1.9.))
 - Evt. tilsagn (5-årige) på marker
 - Evt. nedsat omlægningstid for græsarealer med miljøordning. Anmeldelse af græsningsret
- Fra økolog
 - Anmeldelse af producentskifte

REGLER FOR ØKOLOGISK HUSDYRHOLD

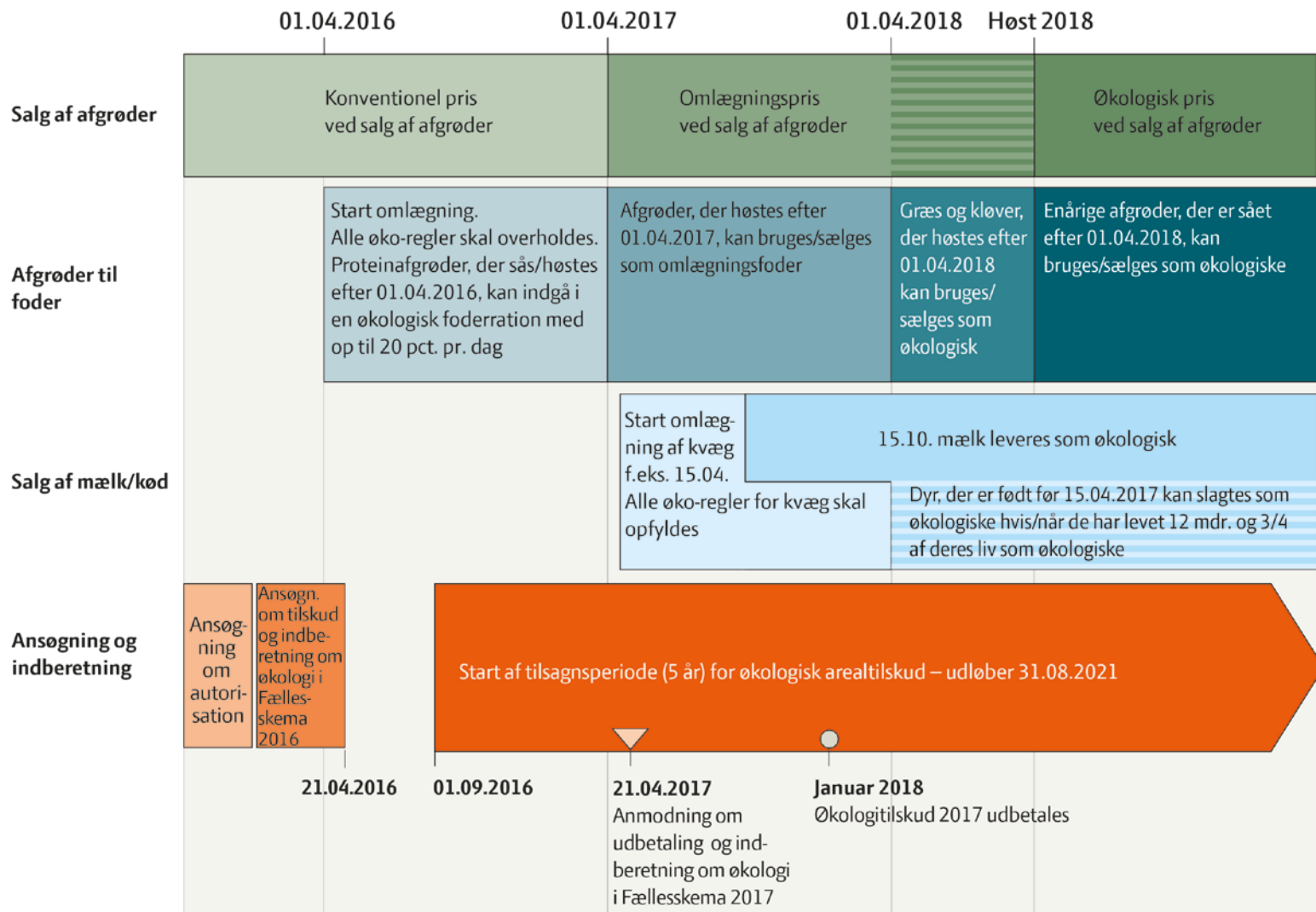
OMLÆGNINGSTID FOR DYR OG PRODUKTER

Levende dyr/kød	Omlægningsperiode
Kvæg og heste	1 år, og altid mindst $\frac{3}{4}$ af dyrets samlede levetid
Får, geder, svin og hjorte	6 mdr.
Levekyllinger (indsat inden de er 3 dage gamle)	6 uger
Slagtefjerkræ (indsat inden de er 3 dage gamle fra konv. rugeæg)	10 uger
Bier (bifamilier)	1 år
Produkter	
Mælk	6 mdr.

EKSEMPEL: OMLÆGNINGSTID FOR ØKOLOGISK OKSEKØD

- **Beregning af alder for slagtning som økologisk kvæg**
[Dyrets alder på omlægningsdatoen] x 4 = [Dyrets alder, hvor det kan slagtes som økologisk].
Omlægningsperioden er dog altid mindst 12 mdr.
- **Omlægning 1. april 2016**
 - Kalve, født efter 1. april 2016, kan slagtes som økologiske.
 - Kalve, 4 mdr. eller yngre 1. april 2016, kan slagtes som økologiske fra 1. april 2017 (de har levet 12 ud af 12-16 mdr. som økologiske)
 - Alle dyr ældre end 4 mdr. 1. april 2016 – det skal beregnes individuelt, hvornår de kan slagtes som økologiske.
- Undtagelse ved "24 mdrs. samtidig omlægning" (ammekøer)

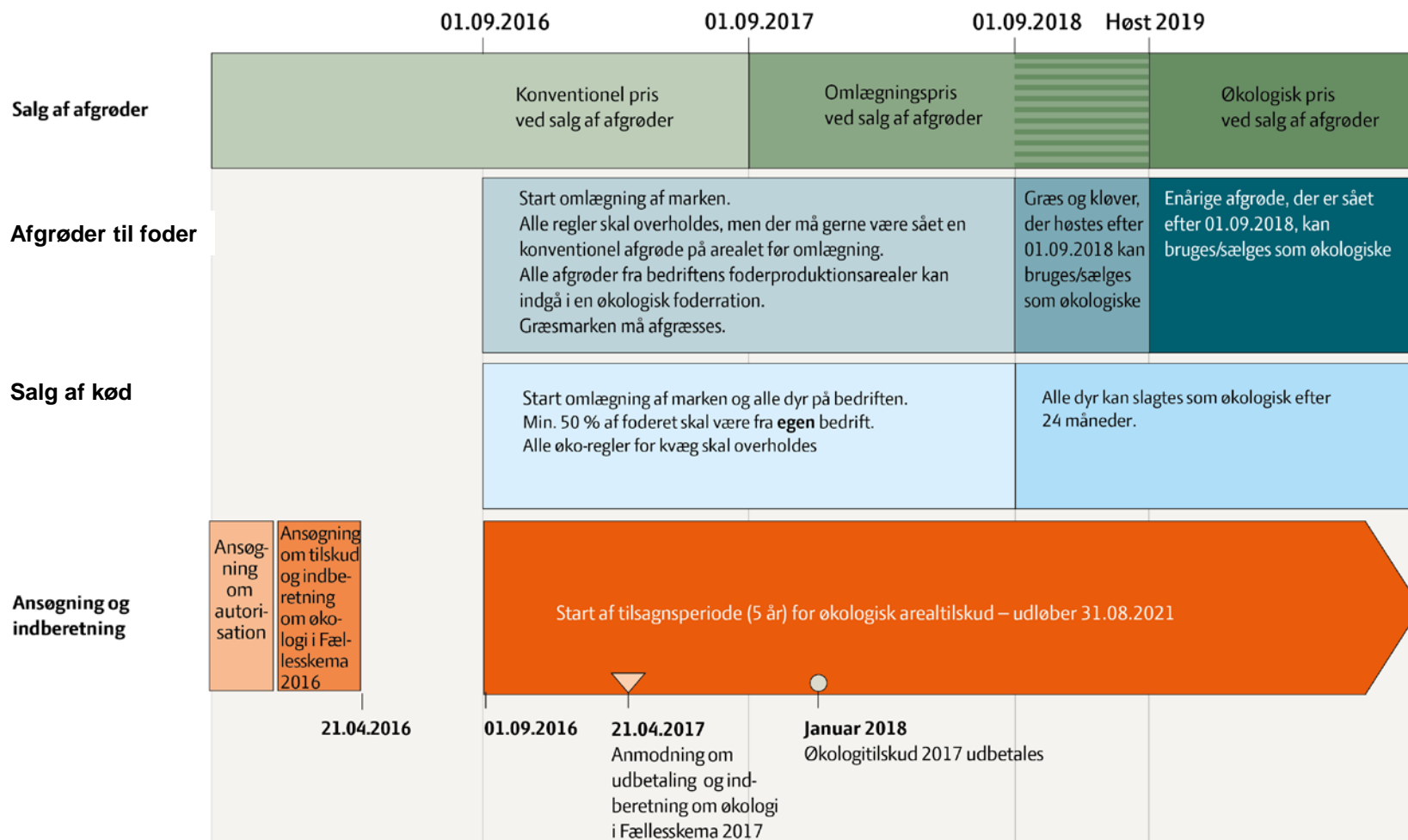
OMLÆGNING TIL ØKOLOGISK MÆLKEPRODUKTION DEN 1. APRIL 2016

Udarbejdet af SEGES Økologi

EKSEMPEL PÅ SAMTIDIG OMLÆGNING TIL ØKO. KØDKVÆGPRODUKTION DEN 1. SEPTEMBER 2016

Udarbejdet af SEGES Økologi

LOGBOG FOR HUSDYRPRODUKTION

- Fuldstændig oversigt over dine dyr/fjerkræflokke, herunder tilgang eller afgang af dyr – besætningsliste
- Evt. genomlægningsdatoer og CHR-nr./fjerkræhusnummer/bifamilie eller entydigt identifikationsmærke.
- Dato for hvornår dyr eller dyregrupper eller fjerkræflok har adgang til udeareal/ græs, dato for indbinding og perioder på stald – med begrundelse
- Enkeltdyr, der holdes på stald i græsningssæsonen i mere end syv dage – med begrundelse
- Alle behandlinger og indgreb - medicinlogbogen
- Fodring - foderplaner
- Registrering af døde dyr per fjerkræflok.
- Foldskifte og tomgangsperioder for fjerkræbedrifter.
- Benyttelse af samgræsningsarealer
- Andre ting af betydning for overholdelsen af økologireglerne.

EN ØKOLOGISK FODERRATION KAN SAMMENSÆTTES AF:

- Fra egen bedrift/DK – 60 pct. for kvæg, 20 pct. for svin/fjerkræ
- Økologisk foder/afgrøde (sået/høstet 24 mdr. efter omlægning)
- Omlægningsfoder – 100 pct. fra egen bedrift, 30 pct. indkøbt
- Konventionelt proteinfoder – 5 pct. kun til svin/fjerkræ
- Konventionelle ”første-års” proteinafgrøder fra egen bedrift – 20 pct. (ærter, hestebønner, lupin, kløver, græs, lucerne og der må ikke være iblandet korn eller lign.)

GROVFODER

- 60 pct. pr dyr pr. dag til kvæg/får/geder (50 pct. i de første 3 mdr. af laktationen)
- Adgang i den daglige foderration for svin/fjerkræ

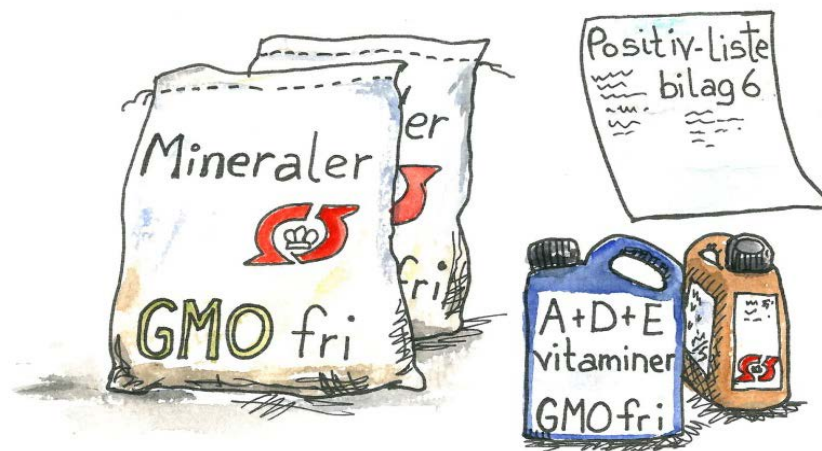
TILSKUDSFODER/TILSÆTNINGSSTOFFER

- Bilag 5 og 6 i vejledning om økologisk jordbrugsproduktion
- Mineralske, gærceller (ikke selen-gær), antioxidant, bindemidler, sporstoffer m.v.

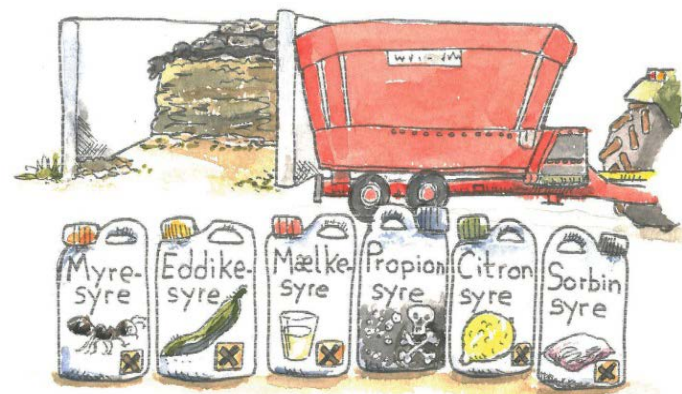
VITAMINER OG MINERALER:

- Skal være fremstillet til økologisk produktion.
- (Må kun bestå af stoffer fra positivlisten for økologisk foder, bilag 6 i Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion).
- Tilladt at bruge syntetiske A-, D-, og E-vitaminer.
- Alle stoffer skal være GMO-fri.

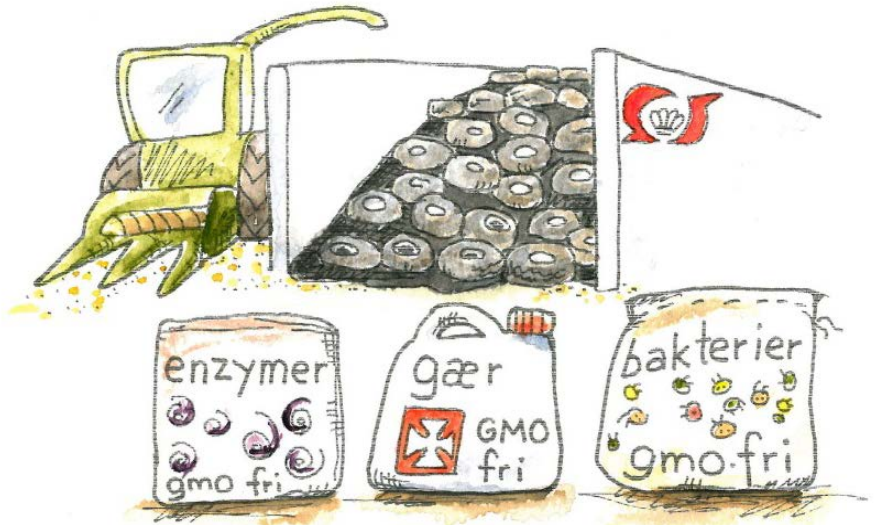
KONSERVERINGSMIDLER:

- Myre-, eddike-, mælke-, propion-, citron- og sorbinsyre samt natriumformiat må bruges til konservering af økologisk foder.
- Kræver en HACCP-registrering. (med mindre maskinstation udfører konserveringen, leverer syren og er HACCP-registreret)

ENSILERINGSMIDLER OG TILSÆTNINGSSTOFFER TIL ENSILAGE:

- Enzymer, gær, propionsyre og bakterier kan bruges. Kræver ikke en HACCP-registrering
- Øvrige konserveringsmidler nævnt ovenfor kan bruges til ensilering og crimpning, men kræver en HACCP-registrering.

INDKØB AF DYR PÅ EN ØKOLOGISK BEDRIFT FØR BESÆTNINGEN PÅBEGYNDER OMLÆGNING

- Konventionelle dyr – flere muligheder – HUSK altid indberetning af omlægningsdato (opstartsdato)
 - <4 år fra omlægningens start – ny dyreart uden begrænsninger (etablering af besætning)
 - >4 år fra omlægningens start – (etablering af besætning)
kalve <6 mdr. lam/kid <60 dg. Smågrise <35 kg. Kyllinger <3 dg.

INDKØB AF DYR PÅ EN ØKOLOGISK BEDRIFT EFTER BESÆTNINGEN ER OMLAGT ELLER PÅBEGYNDT OMLÆGNING

- Økologiske dyr og dyr, der er påbegyndt omlægning – ingen begrænsninger, men aut. nr., logbog og omlægningsdato skal følge med
- Hundyr (som ikke har født) til fornyelse – kvæg 10 pct. pr. år svin, får, ged 20 pct. pr. år
- Hundyr (som ikke har født) til fornyelse – 40 pct. pr. år (ved udvidelse, skift af race, ny driftsgren)
- Handyr til avl – ingen begrænsning

MEDICINLOGBOG OG BEHANDLINGSREGNSKAB

- Alle behandlinger noteres, uanset om de tæller med i behandlingsregnskabet – enkeltdyr/flok .
- Dato for behandling.
- Behandler (dyrlæge eller ejer/driftsleder).
- Økologisk tilbageholdelsestid (angivet som normal tilbageholdelsestid x 2).
- Diagnose, præparat, dosering og behandlingsmåde.

Kap. 15 og bilag 5 i vejledning om økologisk jordbrugsproduktion.

BEHANDLINGSREGNSKAB

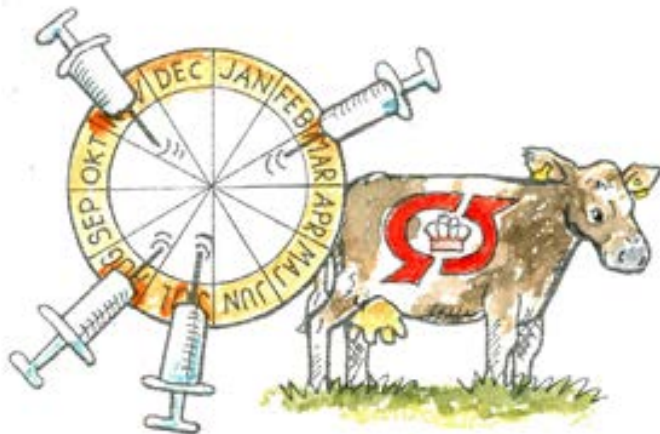
- ”En behandling defineres som en behandling med veterinære lægemidler, hvor dyrlægen har diagnosticeret sygdomskomplekset. En behandling kan bestå af flere doser af veterinære lægemidler for den samme sygdom”
- ”Hvis et dyr bliver behandlet for den samme sygdom igen, inden der er gået 14 dage efter behandlingens afslutning, kan du regne det som én behandling uanset om der bruges flere forskellige veterinære lægemidler til behandling af den samme sygdom”

FØLGENDE TÆLLER IKKE MED I BEHANDLINGSREGNSKABET:

- Bedøvelse og andre veterinære lægemidler brugt ved operationer.
- Vacciner og sera.
- Vitaminer og mineraler.
- Behandlinger mod parasitter.
- Behandling med Orbesealer.
- Behandling med calciumpræparater ved kælvningsfeber
- Lovpligtige bekæmpelser.

GENOMLÆGNING AF DYR

- Dyr med en produktiv livscyklus på under 1 år, fx slagtesvin, lam og slagtekyllinger – skal genomlægges ved anden behandling med veterinær medicin.
- Dyr med en produktiv livscyklus på over 1 år, fx kvæg og søer – skal genomlægges, hvis de bliver behandlet med veterinære lægemidler mere end 3 gange inden for løbende 12 mdr.

ØKOLOGISK AREALTILSKUD

- Søges i fællesskemaet – frist 21. april
- Tilsagnet starter 1. september og slutter 31. august fem år senere
- Der søges udbetaling hvert år i Fællesskemaet
- Økologiske bedrifter (arealer) opfylder automatisk de grønne krav for udbetaling af den grønne støtte under Grundbetalingsordningen
- Reduceret gødningsforbrug (100/60 kg udnyttet N i gns. pr. ha harmoniareal på bedriften)
- Økologisk autorisation er et krav i alle 5 år
- Alle arealer skal opfylde krav til Grundbetaling og skal udnyttes

DET SAMLEDE TILSKUD VED OMLÆGNING TIL ØKOLOGI UD OVER GRUNDBETALING

År fra omlægning	1.-2. år kr./ha/år	3.-5. år kr./ha/år	Efterfølgende år kr./ha/år
Økologisk Arealtilskud - basistilskud	870	870	870
Tillæg til omlægning	1.200	-	-
Tillæg til arealer med frugt og bær	4.000	4.000	4.000
Tillæg til yderligere red. N	500	500	500

